

СЕКЦІЯ

«АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ І ЯВИЩ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ»

ДОСВІД КРАЇН ЄС У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЇ

*Ю.С. Агеєнко, здобувач вищої освіти групи Б-3/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Актуальність питання щодо охорони природного навколишнього середовища, гарантування екологічної безпеки території спонукають держави коригувати свою загальнодержавну та регіональну політику.

Виявлено, що практичний досвід, накопичений світовою спільнотою у сфері охорони природного навколишнього середовища, став основою формування міжнародних стандартів. Сутність міжнародних стандартів полягає у сприянні розвитку процесу стандартизації і суміжних видів діяльності з метою забезпечення міжнародного обміну методами контролю за компонентами біосфери і співробітництва. Міжнародні стандарти не є юридично обов'язковими документами до виконання. Кожна з країн має право застосовувати їх цілком, окремими розділами або не застосовувати. Ці стандарти мають рекомендаційний характер і встановлюють вимоги та показники, які відповідають світовому технічному рівню. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) пропонує 570 міжнародних стандартів з оцінювання стану об'єктів довкілля, раціонального використання ресурсів та метрологічної діяльності [1].

Визначено, що заходи сталого розвитку повинні поєднувати економічні і екологічні інтереси суспільства. Так, більшість країн Західної Європи, США, Канада, Японія характеризуються не тільки рівнем матеріального добробуту і технічного розвитку, а й жорстким законодавством у сфері екології й охорони довкілля, а також готовністю громадян дотримуватися цих законів. Серед основоположних Директив ЄС у галузі охорони довкілля виділяють наступні:

1. Директива про Доступ до Інформації, яка затверджує право на доступ до інформації і встановлює чіткі умови того, як повинна надаватися інформація, що має відношення до охорони навколишнього природного середовища.

2. Директива про Звітність, яка окреслює вимоги щодо регулярної звітності.

3. Директива про Оцінку Впливу на Довкілля (Директива ОВД) і Директива про Стратегічну екологічну оцінку впливу на довкілля (Директива СЕО), які спрямовані на розв'язання екологічних проблем.

4. Директива про забезпечення участі суспільства в ОВД підвищує прозорість і легітимність планів, програм і окремих проектів [2].

За сучасних умов у більшості країн світу суб'єкти господарювання змушені вести свою діяльність, відповідно до норм екологічного законодавства, за відповідного контролю з боку державних наглядових органів (екологічний аудит).

Відзначимо, що в США екологічний аудит перетворився не просто на інструмент контролю за дотриманням закону, а й на економіко-правовий інструмент стимулювання природоохоронної діяльності. Еко-аудит направлений на попередження екологічних правопорушень, що дозволяє своєчасно вжити відповідні заходи.

Важливим інструментом державної екологічної політики в країнах світу є екологічне оподаткування, яке являє собою систему, в якій податки (платежі) об'єднуються в основні групи відповідно до бази оподаткування: податок на вирішення глобальних, національних чи регіональних екологічних проблем; екологічний «транспортний» податок; екологічний податок на повітряний транспорт; плата за забруднення; екологічний податок на конкретні групи товарів (мінеральні добрива, пестициди, пластмасова тара, шини, батарейки-акумулятори, розчинники, мастила), енергетичні податки, зокрема екологічний податок на паливо, зокрема і залежно від наявності екологічно шкідливих компонентів [3].

Екологічне оподаткування послідовно розширює свої межі й охопило

вже більшість держав, які мають найвищий у світі рівень глобальної конкурентоспроможності.

Отже, мотиваційною основою розвитку держав світу стало розуміння того, що тільки побудова екологоорієнтованої («зеленої») економіки і відповідної державної політики є дієвим напрямом збереження сфери існування людства. Формування передумов до розвитку «зеленої» економіки має стати пріоритетною. Виявлено, що якщо у «зелену» економіку щорічно вкладатимуть \$1,3 трлн. (лише 2% від світового ВВП), то до 2050 р. збільшаться запаси відновлюваних ресурсів й зростуть темпи соціально-економічного розвитку світової економіки [4].

Отже, інструментарій державного управління у сфері управління природним навколишнім середовищем, передбачає застосування екологоорієнтованих підходів, а саме: прийняття законів, спрямованих на захист природного середовища; запровадження системи стимулювання підприємств щодо дотримання законодавчих норм (податкові пільги та пільгове цільове кредитування); заохочення виконання екологічного законодавства за допомогою екологічного аудиту й екологічного страхування; запровадження екологічної сертифікації продукції.

Література:

1. Домбровська С. М. Державне управління у сфері безпеки соціально-економічних систем : [монографія] / С. М. Домбровська, В. В. Коврегін, А. Л. Помаза-Пономаренко, О. М. Колєнов, – Х. : НУЦЗУ, 2017. – 244 с.
2. Міжнародна організація зі стандартизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org>.
3. Зеленая книга. Европейская стратегия безопасности энергоснабжения. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://esco.co.ua>.
4. Клавдиенко В. П. Нетрадиционна енергетика в странах ЕС: экономическое стимулирование развития [Електронний ресурс] / В. П. Клавдиенко, А.П. Тарасов. - Режим доступу: <http://www.roman.by/r-78807.html>.

***Науковий керівник – Вишневська О.М.,
д-р екон. наук, професор кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***